

TREHÖRNABLADET

ANSVARIG UTGIVARE: STURE BROLIN
FORM & LAYOUT: PETER FREJHAGEN

NR 135 | SEPTEMBER 2024

Få tidningen digitalt

Om ni inte är medlemmar och efter detta nummer vill ha Trehörnabladet kan ni självklart få tidningen digitalt. Kontakta Sture på sture.brolin@outlook.com eller genom att scanna qr-koden och e-posta din förfrågan.

INNEHÅLL

Sjöängsområdet - Byalagets projekt
Cykeltävlingen "Sommen Runt"
Midsommar och Brännboll...
Trehörnadagen tema "Framtid"

Tårttävling i Lönnemålen
Ordförande har ordet
...Midsommardagen
Fiskevårdsföreningen

På 90-talet började barnantalet gå ner i Trehörnabygden. Det blev allt färre barn i Trehörna skola. I slutet av 90-talet beslöts att 6:orna skulle gå i Ödeskog. Man oroade sig alltmer för skolans framtid. Bygdens invånare ville vara delaktiga i vad som hände och bildade en lokal föräldrastyrrelse för skolan.

I samverkan med byalaget ordnades en datastuga i en sal, förskolan förslogs flytta in i skolan och styrelsen ansökte om ombyggnad och reparation av skolan. Förskolan flyttades och skolan renoverades 2002 med mycket ideellt arbete av Trehörnaborna. Men inget hjälpte. Barnantalet gick ner ännu mer och till slut lades skolan ner 2007 för att några år senare omvandlas till Trehörna vårdshus.

Men en av åtgärderna fick bestående resultat. Vid 90-talet slut funderade byalaget på hur man skulle få fler invånare till bygden och fler barn till skolan. Sedan kom byggandet av Lusthuset emellan. Hela året 2000 arbetades det intensivt och Lusthuset invigdes i november. Åren efter fortsatte arbetet med olika kompletteringar men i november 2003 tog byalaget initiativ till nybyggnation i Trehörna. En arbetsgrupp bildades för att arbeta med projektet BoBit - bygga och bo i Trehörna.

En förstudie genomfördes under ledning av förre kommunstyrelsens ordförande Michael Cornell i syfte

att få till stånd en byggnation på den gamla åkern Sjöängen. En folder om Trehörna togs fram och brev skickades till alla mellan 20 och 40 år som gått i Trehörna skola med information om de nya tomterna. I september marknadsfördes Trehörna och tomterna på en skördefestival i Tranås. Allt ledde till att kommunfullmäktige tog beslut i november 2005 att köpa in marken och iordningställa nya tomter på Sjöängsområdet. Nu vidtog planering. Men det tog tid bland annat på grund av överklaganden från personer som tyckte att dispens från strandskyddet inte skulle ges. Länsstyrelsen gick emot överklagan och arbetet kom så sakta igång. Först våren 2011 genomfördes arbetet med gator, vatten och avlopp.

Under 2014 flyttade Ann och Nicklas Odeheim in på Sjöängsområdet. Nicklas växte upp i Trehörna men flyttade till Österbybruk då han skulle börja högstadiet. Längtan tillbaka till Trehörna gjorde att han och Ann blev de första med att bygga på Sjöängsområdet. Ytterligare grannar har tillkommit under årens lopp och det senaste tillskottet kom hösten 2023. Det var Henrik och Maryam Nilsson från Järna som fastnat för Sjöängsområdet i Trehörna. Bakgrunden till att de valde att bygga i Trehörna är att Henrik har sina rötter i Gränna och de ville komma lite närmare hans hembygd.

Text & Bild: Sture Brolin

TÅRTTÄVLING I LÖNNEMÅLEN FÖR BARNEN

Innan sommarlovet bjöd Byalaget in alla barn till Lönnemålen för tårttävling. Där skulle det skapas tårtor i alla tänkbara former.

Barnen delades in i grupper, där varje grupp fick skapa sin egen tårta. Sedan var det röstning om vilken tårta som var bäst. Det vinnande laget bestod av Sture, Knut och Rut.

Avslutningsvis fick alla lag smaska i sig sin egen tårta. Det var väldigt uppskattat av alla deltagare.

Text & Bild: Kicki Svenberg

CYKELTÄVLINGEN SOMMEN RUNT PASSERADE OSS

Cykelloppet Sommen runt arrangerades även detta år med den nya sträckningen över Trehörna. Trehörna Byalag ställde upp för tredje året i rad som funktionärer.

Flaggvakter i Hålorset och i Mossebo. I Trehörna samhälle var det vätskekontroll med bullar. Antalet cyklister var lite fler än förra året, men fortfarande långt ifrån hur många det var innan pandemin. Vädret var soligt och lagom varmt. En perfekt dag för lite cykling.

Text & Bild: Kicki Svenberg

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Vilken otroligt fin sommar vi har haft, och nu är äntligen hösten på ingång. I skrivande stund står den årliga Trehörnadagen för dörren och vi har ett härligt kalendarium inför hösten.

Inte minst vårt 50-årsfirande! I femtio år har det funnits människor här i vår bygd som tillsammans enats och drivit vår lilla förening. Och tänk - att majoriteten av grundarna faktiskt bor kvar i Trehörna. Det säger ganska mycket om vad vi alla byggt upp här tillsammans genom åren.

Så vi hoppas på ett hejdundrande kalas. Och missa inte när Sture några veckor innan går igenom föreningens historia i Lusthuset. För barnen blir det halloweendisco och annat roligt.

Än så länge är dagarna varma, även om mörkret kryper sig närmre in på framåt kvällen. Hoppas ni fortsätter att njuta av årstidens förändringar och varandras sällskap. Vi ses!

Emma Svenberg

MIDSOMMAR & BRÄNNBOLL...

Solen sken och knappt 200 personer strömmade till för gemensamt midsommarfirande i hembygdsgården. Med eklöv och blommor smyckades först midsommarstången eller majstången som den också kallas. Det kommer från att "maja" och betyder att smycka något i gröna blad och blommor.

Mikael, Maud, Sture, Emma och Alfred bjöd upp till dans med dansinstruktioner, sång och musik. Stora och små deltog i ringdanser såsom små grodorna, vi äro musikanter, tre små gummor och prästens lilla kråka. Till sist avslutades dansen med raketen.

Efter dansen fortsatte firandet med lekaktiviteter såsom boll i håll, kasta ner burkar och att pröva lyckan på chokladhjul. Midsommarfika dukades upp ur medhavda korgar i gröngräset.

Med den traditionella brännbollsmatchen som ibland också kallas Trehörnamästerskap i brännboll fortsatte sedan det gemensamma firandet. Många var med i matchen, några tittade på och de yngsta barnen lekte i lekparken bredvid bollplanen. Gamla och unga kämpade i mästerskapet. Det var två väl kämpande lag som levererade både helvarv och lyror. Ena laget startade riktigt bra och ledde klart under nästan hela matchen. De sista 5 - 6 minuterna gjorde det andra laget en mycket stark spurt och vände en klar förlust till en vinst med minsta möjliga marginal, bara en enda poäng. Domare Christer var som vanligt hård men rättvis i sina bedömningar.

Text & Bild: Lotta Pettersson

...OCH DAGEN EFTER MED KALLE BÄCK

Trehörnaborna har traditioner! Lika självklart som att man ska dansa runt midsommarstången på midsommarafton är det att på midsommardagen gå till gudstjänsten i kyrkan och därefter lyssna på Kalle Bäck och hans berättelser om gamla levnadsöden i bygden.

Årets berättelse var inget vanligt levnadsöde om torpare o bönder utan handlade om ett "storpolitiskt" maktspel där både påven i Rom och Sveriges dåvarande regent, drottning Margareta, var inblandade. Dramat utspelade sig i början av 1400-talet, närmare bestämt mellan åren 1410 och 1412.

Dramat handlade om kyrkoherden Lars Witt i Säby församling och hans konflikt med biskop Knut Bosson (Natt o Dag) i Linköping. Kyrkoherden hade hamnat i onåd hos biskopen och anklagades bl a för att vara en horkarl och att inte sköta sitt jobb i församlingen. Biskopen kallade 1410 till ett möte i Vadstena för att utreda hur Lars skötte sitt jobb. Efter mötet avsätter biskop Knut kyrkoherden och dömer honom även att betala böter. Det är en hård dom med höga böter i form av oxar, ston, svin mm vilket innebär kyrkoherde Lars utöver att förlora sitt arbete även riskerar att bli ruinerad.

MIDSOMMARDAGEN MED KALLE BÄCK

Lars är desperat och skriver till påven i Rom för att bli frikänd. Lars får stöd av Sveriges och hela Nordens dåvarande regent, drottning Margareta. Drottningen och biskop Knut är fiender vilket gör att drottningen stöttar Lars och hjälper honom genom att också skriva till påven i Rom. Påven benådar Lars och han slipper också att betala de höga böter han dömts till. Maktspelet slutar inte där utan fortsätter genom att även biskop Knut utsätts för olika anklagelser och de domare vid kyrkan i Rom som ska döma eller frikänna mutas mm. Det är alltså ett riktigt "fulspel" där högt uppsatta medborgare både inom kyrkan och politiken är inblandade. Vid ett nytt möte i Skänninge framkommer ytterligare anklagelser mot Lars. Vittnen säger att han levtt ett syndigt liv och han ska bla gjort en piga med barn. Pigan ska sedan tvingats gifta sig med en dräng och skickats i väg till släktingar då hon är gravid. Både pigan och barnet dör i samband med förlossningen. Kyrkoherden anklagas också för att vara far till två andra barn som fötts av pigan Ingegärd som varit hans hushållerska. Ingegärd säger i förhör på mötet att hon inte vet vem som är far till barnen. Protokollet

från mötet skickas till Rom där Lars ska få sin slutgiltiga dom. Tyvärr vet vi idag inte säkert om Lars till slut blev dömd eller frikänd då det inte går att hitta något protokoll från domstolen. En anledning kan vara att hela ärendet efter två års maktspel på hög nivå lades ner.

För biskop Knut slutade historien bra då han efter alla turer fick sitta kvar som biskop i Linköping. För Lars däremot gick det sämre. Han fick inte tillbaka sin tjänst som kyrkoherde i Säby församling. Han flyttade till Vadstena där han fick jobb på Vadstena kloster.

Historien om och maktspelet runt Lars visar hur stor makt som var centraliserad till kyrka och Rom under denna tid. En förhållandevis liten fråga om hur en kyrkoherde i Säby församling levde och hur han skött sitt jobb skulle avgöras i Rom. Vi tycker idag att EU styr och beslutar om småsaker som de kanske inte borde göra – men var det bättre förr?

Som avslutning på gudstjänsten avtackades Elisabeth Ramstrand efter många år som kantor i Trehörna och Ödeshögs församling.

Text & Bild: Christer Ignell

TREHÖRNADAGEN MED FOKUS PÅ FRAMTIDEN

För sjätte gången bjöd bylaget in till en Trehörnadag. Under åren som gått har det varit teman som Trehörna by, föreningarna i Trehörnabygden, skogen, vattnet, socknarnas framväxt och nu var det dags att blicka in i framtiden.

Sture Brolin, från arbetsgruppen för Trehörnadagen, inledde med att göra en tillbakablick. För 50 år sedan gjorde Trehörnaborna och kommunen en satsning på villatomter. Det blev stor inflyttning, bygden var plötsligt barnrik och bylaget bildades. 25 år senare var det återigen vikande barnantal i skolan varför bylaget tog fram en handlingsplan som bl.a. ledde till byggandet av Lusthuset och de nya tomterna på Sjöängsområdet. Nu, efter ytterligare 25 år, är skolan nedlagd, barnen går i Tranås och befolkningen åldras. Dags att göra något igen. Detta är bakgrunden till temat på årets Trehörnadag som avhölls på kvällen den 5 september.

Gensvaret från Ödeshögs kommun var imponerande. De ställde upp med fyra ansvariga politiker och fyra tjänstemän. Kommunstyrelsens ordförande Jonas Andersson berättade om att man har lyckats med att ha kvar gymnasieelevernas buss till Tranås och att man har genomfört en satsning på bredband i Trehörnabygden just nu. Otto Jesmin, chef för Samhällsbyggnad, presenterade om de planer som finns i form av befintliga och tänkbara tomter. Britt-Marie Johansson, chef för Kultur och fritid, berättade att Trehörnabadet skall få nya bryggor nästa år. Jenny Persson, avfallsstrateg, informerade om att från och med 2027 skall alla hushåll ha två soptunnor i form av fyrfacksskär. Informationen som gavs om detaljplaner, sopkärl m.m. var bra men det saknades tankar om hur man vill utveckla samhället och få fler att bosätta sig i Trehörnabygden.

Peter Frejhagen, ägaren till Trehörna Wårdshus, kom med den stora nyheten. Han ligger bakom att det bildats en bostadsrättsförening Trehörna Sjö och att han planerar att bygga om fastigheten till tretton lägenheter. Trehörna bylag i form av ordförande Emma Svenberg och sekreterare Karin Pettersson berättade om vad bylaget har för verksamhet. De berättade om de traditionella

aktiviteterna och att man de senaste åren har satsat mycket på barnverksamhet. De betonade att man i Trehörna samarbetar kring det som görs. De framförde också önskemål om att fler invånare borde flytta till bygden. Trehörna manskör framförde två sånger vars texter inspirerats av den vackra Trehörnabygden.

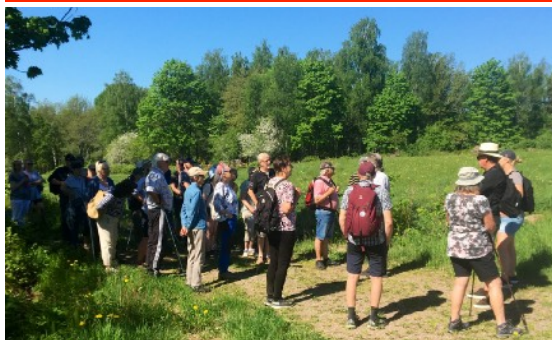

I samband med kaffet fortsatte samtalen och då kom ytterligare tankar kring framtiden upp. Det betonades att om barnfamiljer skall våga flytta till Trehörnabygden så måste det finnas klarhet i hur barnomsorg och skolgång ordnas. Det måste till ett avtal med Tranås kommun om att barnen garanteras plats i Tranås kommuns förskolor och skolor. En av Trehörnas småbarnsföräldrar Emma Nilsson hade ett långt samtal med Teodor Johansson, Barn- och utbildningsnämndens ordförande, om vikten av att barnen i Trehörnabygden också får skolskjuts. Det är ett märkligt förhållande att barnen har rätt till skolgång i en annan kommun men inte har rätt till skolskjuts dit. Teodor sade att det är en komplicerad fråga då kommunen inte får gynna vissa kommuninvånare men skulle se om det gick att göra något i samverkan med Tranås.

Denna Trehörnadag på kvällstid var ett bra och välbesökt möte med ca 45 deltagare. Information gavs från politiker, tjänstemän och bylaget. Men det viktigaste med kvällen var inte informationen utan att invånarna i Trehörna och politiker och tjänstemän fick mötas.

Text & Bild: Sture Brolin

HISTORISK VANDRING MED MOTSATTA KLASSRESOR

Vid vårens historiska vandring under ledning av Kalle Bäck fick de 38 vandrarna möta ett par helt olika livsöden. I båda fallen var det dramatiska klassresor men de gick åt helt olika håll.

Vandringen gick genom byn och in i "fårahagen" i riktning mot Slangeryd. I skuggan av några träd gjordes en första anhalten och skuggan behövdes då det var klarblå himmel och 25° varmt.

Kalle började med att säga att man måst vara noga i valet av föräldrar. Per i Slangeryd, som Kalle skulle berätta om, hade varit slarvig i det avseendet. Hans föräldrar levde under allvarlig misär så Per fick som 4-åring tillstånd att tigga för att försörja sina föräldrar. Som dräng i unga år använde han rasterna till att tälja räfspinnar som han sålde. Redan då visade han prov på företagsamhet. Vid 21 år gifte han sig med en torpardotter och tog över torpet Luren. Efter 10 år fick han erbjudandet att driva en av gårdarna i Ekeberg, den som idag går under namnet Klockemakarns, som fjärdedelsarrende. Det innebar att tre fjärdedelar av alla intäkter skulle gå till gårdsägaren och en fjärdedel till arrendatorn.

10 år senare fick han möjlighet att arrendera Slangeryds gård och erhöll ekonomiskt stöd av Handelsman Johanna i Ödeshög. Efter några år kunde Per köpa loss Slangeryd och köpte efterhand även andra gårdar. Per var mycket framgångsrik men han kunde inte skriva. Han behövde en skrivare.

Vandringen gick vidare över ett hygge där vi stannade till vid backstugorna Friborg, med bara ett rum, och Fridhem, där en skomakare bott. Färden gick vidare till Högkulla eller Hybbeln som gården också kallas. Vi slog oss ned för att fika i Bengt i Hybbelns trädgård varefter Kalle fortsatte sin berättelse men nu om Frans Blomkvist. Frans hade inte varit lika slarvig som Per i valet av föräldrar. Han var son till klockaren i Trehörna, läste på gymnasieskolan i Uppsala och på lärarseminarium i Linköping. Men han var mer intresserad av nöjen och alkohol än av studier varför han inte fick examen på någon utbildning.

Han anställdes som lärare men avskedades innan han ens hade börjat tjänstgöra. Han gifte sig med Undersköna Aurora som övergivits av prästen Carl Olov Behm. Frans blev klockare men avskedades på grund av onykterhet under gudstjänsterna. Då kom räddningen i form av Per i Slangeryd som anställde Frans som skrivare. Som betalning fick han bo på gården Hybbeln samt brännvin. Frans och Aurora fick fyra barn som alla dog en kort tid efter födelsen. Hela deras liv tillsammans präglades av Frans alkoholmissbruk. Han fick delirium och dog på Birgittas sjukhus i Vadstena medan Aurora dog på fattigstugan i Trehörna.

Efter dessa motsatta klassresor från Trehörna-bygden tackade deltagarna Bengt för hans upplåtelse av sin trädgård och Kalle för hans mycket intressanta berättelser.

Text & Bild: Sture Brolin

HÄNT I FISKEVÅRDSFÖRENINGEN

I år är det var det 3:e året som föreningen fiskade efter vitfisk med ryssjan i Trehörnasjön. Syftet är att få en bättre vattenkvalitet i sjön.

Upp mot 150 kg togs upp vilket var något mindre än förra året. Vi fick ett glädjande besked vid årets fiske och det är att det finns en del gös i sjön. 7 gösar på mellan 3 och 5kg fångades och släpptes tillbaka i sjön tillsammans med många gäddor och abborrar. I slutet av maj hölls den traditionella gäddfiske-tävlingen. Flest antal gäddor och tyngsta gäddan gällde både för vuxna och barn/ungdomar. Deltagarantalet var inte så stort men 6-7 båtar med 2-3 personer i varje var ute och fiskade. Fångsten

blev varierande. Några fick ingen fisk alls och den som fick mest plockade upp hela 7 gäddor. Största gäddan som fångades vägde 2,4 kg. Kvällen avslutades med grillning vid Lusthuset.

Kräfftisket är en gammal tradition i Trehörna. I år är det som vanligt planerat för tre fisketillfällen. Första gången var den 9:e augusti, en gång i slutet av augusti och det blir ytterligare en gång i september. Ett tjugotal familjer har deltagit och fångsten har de två första gångerna varit något lägre än de senaste åren. Första kvällen är det också fiske med hovar vilket framför allt är populärt bland barn och ungdomar. Tyvärr har vädret inte riktigt varit så

HÄNT I FISKEVÅRDSFÖRENINGEN - FORTS...

gynnsamt i år. Det har både blåst och regnat vilket inte är så trevligt när man ska ut på sjön. Vid håvfisket slutade det dock regna lagom till att hovarna skulle läggas ut och det blev till slut en fin kväll även om det blåste en del.

Fredagen den 6:e september var det dags för årets metartävling. Till skillnad från tidigare fisketillfällen var det stålande väder och 6-7 vuxna och drygt 20 barn och ungdomar deltog. Fångsten blev kanske inte så stor för alla men det kan ha berott på att vädret kanske var "för bra"? Som avslutning delades fina priser ut och efter fisket smakade det bra med lite grillad korv.

Text & Bild: Christer Ignell

HÄNDER I TREHÖRNA

DATUM	TID	PLATS	ARRANGÖR	HÄNDELSE
6 OKT	10.00	Hembygdsgården	Hembygdsgården	HISTORISK VANDRING Med Kalle Bäck. Ta med sittunderlag och fika.
15 OKT	18.00	Lusthuset	Trehörna Byalag	BERÄTTARKVÄLL Sture Brolin om Trehörna byalags första femtio år.
25 OKT	18.00	Lusthuset	Trehörna Byalag	HALLOWEENDISCO Barn 3-12 år. Inträde 30 kr. Det bjuds på snacks, dricka, godisregn, dans och lekar.
9 NOV		Lusthuset	Trehörna Byalag	JUBILEUMSFEST Trehörnas byalag fyller 50 år. Mer information kommer.
30 NOV	14.00	Lusthuset	Trehörna Byalag	JULPYSSEL Pris 50 kr per barn, pyssla så mycket du vill. Byalaget bjuder på fika. Barn under 7 år i målsmans sällskap.

TIPS

Trehörnabladet finns att läsa på vår hemsida: www.trehorna.nu.

Här finns även tidigare nummer av tidningen att läsa.

REDAKTIONSKOMMITTÈN

Kommittén består av Sture Brolin, Kicki Svenberg, Peter Frejhagen, Christer Ignell och Emma Nilsson.

Material till tidningen skickas till:

Sture Brolin: sture.brolin@outlook.com / 072-730 95 52

